

Ім`я майстра

Ольга Савицька

В культурі нашого міста Ю. Єгоров займає особливе місце. «Навіщо мені звання, у мене є ім`я», - казав Н. Альтман, і його слова стали художницьким афоризмом. У Єгорова Звання є, і не лише він у середовищі одеських живописців чесно заробив славне ім`я. І все-таки...

Протягом півстоліття до Єгорова як до центру стягувалися силові лінії одеського художнього поля. Таємниця, вочевидь, у цілісності його художньої особистості, коли творчістю визначене все. Мета життя – живопис, і життя повинне бути гідним живопису. Ця установка диктує кодекс честі. Комплекс неписаних, але шанованих художниками правил. За даний Богом талант людина несе відповідальність, задарма талантом не користаються. Його відробляють нескінченною працею.

Дар зобов`язує до служіння, яким нехтувати аморально. Типовий для російської духовної традиції зв`язок етики і естетики до повного їх злиття. І навіть підміни. Ось що характерно для Єгорова.

З початку 60-х років навколо нього групувалась творча молодь, ті, хто сьогодні міцно зайняв місце в одеському живописі. Єгоров ні на кого «не впливав» і «не навчав». Це у нього навчалась незалежності. Вчилися бути собою в мистецтві.

Саме в такому середовищі, завдяки сильному аналітичному розуму Єгорова, було підняте питання про одеську художню школу і зроблені спроби сформулювати її риси. Таким чином, Єгоров є не лише яскравим представником одеської школи живопису, але й її теоретиком.

У свій час, маючи не одну можливість затриматись у Москві чи Ленінграді, Єгоров осів у менш престижній, але близькій його духу Одесі. Образотворча мова майстра, що складалася в умовах «суворого стилю», щасливо відповідала енергії та повнокровності краю. Світовідчуття Єгорова – середземноморське, близьке до античного, що розуміло світ як тіло. Матерію. Такого, що цінує їх об`єм, важкість і стихійну силу. Не було критика, який не звернув би увагу на те, що Єгоров живописує стихії. Уточнимо – він пише тіло стихій, і тоді, нібито, камерні сюжети – пейзаж, повсякдення речі натюрмортів, дівчата на морському березі – набувають потужності й руху самого життя.

Єгоров творить, наслідуючи дією дію природи. Будуючи зі свого матеріалу – олійного живопису – Всесвіт, в пластиці і колориті якої – сила і витонченість., народжені масивом моря і невагомим серпанком на горизонті.

Тут людина і середовище люблять одне одного. Між ними немає тріщини і конфлікту. Засмагли середземноморські венери та морські хвилі разом пульсують, дихають... їх дотик пружний та ніжний, як обійми.

Єгоров першим ототожнив в`язку плоть олійної фарби і щільну речовину моря. Свинцева маса легко і важко перекочувалась з полотна на полотно, згинаючи в дугу горизонт. Хвиля на полотнах Єгорова є водночас вітер і море. Бій і союз стихій. Перекочування води, що пружинить силою живого тіла. «Єгоровське море» тало поняттям чи образом, що увійшов до нашої культури. Ім`я художника і стихія злились, утворивши сплав.

Але більше того... І тут потрібно звернутись до порівняння: багато народних пісень насправді мають автора. Чиє ім'я відоме небагатьом спеціалістам, а часом буває забутим взагалі. Та не через невдячність. Аж ніяк. Пісня полюбила настільки, що стала належати ВСІМ. Стала народною. Висока анонімність є найкращою похвалою автору, чиє ім'я розсіялось у народі.

«Стрічковий орнамент» - форма з переплечених стрічок – є винаходом Єгорова. В ньому злились брижі на поверхні води і переломлений у водній товщі промінь Сонця; хвилястий – і хвилюючий – силует жіночого тіла... Ця форма, що виросла зі станкових робіт і була закріплена в роботах монументальних, ця форма пішла гуляти картинами різних художників. Справа не в запозиченні. А в точності знахідки. «Стрічковий орнамент» архетипічний подібно тому, як архетипічний ахейський орнамент «набігаюча хвиля», що є кодом народження любові, народження Афродіти... «Стрічковий орнамент» заворожує як заворожують рядки Пастернака, що вторять ритму хвиль, що лягають одна на одну. Він є кодом і знаком нашого краю. Єгоров знайшов йому видиме ім'я. Він Пройменував наш одеський світ. І віднайдене ним стало загальним надбанням.

Творчість Єгорова має органіку природного явища. Як за кільцями дізнаються вік дерева, так і в роботах живописця залишились період бурі і натиску, високої і прекрасної зрілості. Сьогодні перед нами старий майстер. Квітуча складність поступилася місцем великій простоті. Останні полотна Єгорова прості, як вкрадливі пейзажі Бугаза, де немає строкатості, але повітря, що густішає над піщаними мілинами, бере в полон і не відпускає душу.

Знайомі Єгоровські мотиви повторюються, набуваючи значущості еосу. І, здається, завжди дівчата з засмаглими ногами будуть ступати в пісок, і берег – крениться як палуба... І котиться горизонт, увлекая за собою світлоносний простір з сонячною доріжкою білківдблисків на великій поверхні моря.

Савицька О. Ім'я майстра / Ольга Савицька // Юрій Єгоров. На яскравому сонці. Каталог до виставки / упор. К. Філюк, А. Димчук, В. Маринюк. – Київ: Софія-А, 2018. – С. 6–8.

Вперше надруковано: Савицкая О. Имя мастера // Дерибасовская – Ришельевская. – Вып.2 (№5). – Одесса, 2001. – С. 191 – 193.